

SÈRIE 1

OPCIÓ A. Comentari de text

TEXT: David HUME. Investigación sobre el entendimiento humano.

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una formulació o altra, que Hume està fent una crítica a l'escepticisme previ -antecedent-, que ha de precedir a qualsevol investigació, propi de Descartes i els cartesians, i que aquest escepticisme li sembla problemàtic perquè depèn d'un primer principi autoevident, el *cogito*. (Per a tenir la màxima puntuació no és essencial que l'alumnat usi el terme *cogito* que no apareix expressament al text.)

2.[2,5 punts]

El text descriu en què consisteix l'escepticisme precedent o previ de Descartes i els cartesians. L'autor el descriu com aquella actitud propedèutica que ha de precedir qualsevol investigació i que empra el dubte universal tant pel que fa a opinions i creences sostingudes pel subjecte, com per qüestionar el caràcter fiable de les seves facultats. Aquest escepticisme cartesià descansa en la necessitat d'un primer principi -*cogito*-, que és la base i el fonament del sistema de coneixement, i que no requereix ell mateix cap altra raó o justificació. Això últim és el que, finalment, Hume troba absolutament errat perquè no hi hauria criteri per identificar un tal principi original que tingués el privilegi d'indubtabilitat, i, encara que es concedís que hi ha aquest fonament primari, seria impossible avançar a partir d'ell havent de fer servir les facultats que abans s'han posat en qüestió.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. [3 punts]

L'autor està parlant del *cogito* que seria el que a l'extracte textual anomena *principi original*. Hume qüestiona i critica aquest escepticisme previ cartesià especialment el que es deriva d'haver de fonamentar el coneixement, fent-lo dependre d'aquest principi primari -creença fundacional-, que es presenta com a base per edificar el sistema epistemològic i metafísic i deduir a partir d'ell tota la realitat. L'autor qüestiona, doncs, el projecte epistemològic i metafísic cartesià que reposa en el *cogito* com principi autoevident, cert i indubtable. A més, considera insostenible que, fins i tot suposant possible trobar aquest *principi original* epistèmicament privilegiat, es pogués deduir la realitat a partir d'ell: com que el subjecte hauria de fer servir les facultats sobre les quals prèviament ha desconfiat, això trencaria amb aquesta cimentació d'un coneixement que romangués immune al dubte radical i fos infal·lible. Contra l'escepticisme antecedent cartesià, Hume adopta l'escepticisme mitigat que li serveix per esvaïr el dogmatisme dels metafísics i la seva extralimitació pretenent poder conèixer o resoldre problemes com els que plantegen la idea de substància o de jo.

4. [2 punts].

Es pot comparar amb Locke qui defensà l'existència de la substància, contràriament al que defensa Hume que nega que a la nostra idea de substància li correspongui cap impressió. També es pot comparar Hume amb Kant. Kant, com Hume, criticarà el cartesianisme. En particular, Kant criticarà els problemes que comporta l'idealisme psicològic de Descartes.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

OPCIÓ B.

Tema: L'idealisme alemany i la inversió marxista.

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

2. [1,5 punts]

Contextualització històrica:

S. XIX. Descrit com el segle de les revolucions -polítiques, socials, econòmiques. Revolució industrial i revolucions polítiques. El liberalisme -com corrent de pensament i, també, aplicat al camp econòmic- serà el moviment filosòfic de la classe burgesa i se sustentarà en l'individualisme, la racionalitat, la limitació de la ingerència del poder en l'esfera privada de les persones, etc. Com a reacció i resposta al liberalisme, són essencialment importants els moviments socialistes i anarquistes, i els tradicionalistes-conservadors. Al context alemany, l'idealisme desenvolupa, però també matisa, la filosofia de Kant. Els idealistes alemanys (Fichte, Schelling, Hegel) proposen un concepte de Raó absoluta (Jo, Idea, Esperit) que es desplega històricament i reconcilia llibertat i necessitat. Al seu torn, el positivisme intenta atènyer-se als fets, fugint del subjectivisme idealista, i, per això, agafa com a patró la ciència. El corrent de pensament que s'inaugura amb Marx -el marxisme- invertirà molts pressupòsits de l'idealisme alemany, en especial, de Hegel, i els redefinirà des de bases materialistes.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements; la comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de connectar-les amb les idees d'altres autors/es. Aquesta és una mostra dels autors/es i corrents que es poden esmentar en una resposta a aquesta pregunta, però la pregunta pot obtenir la màxima puntuació encara que els autors/es o corrents esmentats siguin, parcialment, uns altres.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

3. [4 punts]

L'alumnat pot respondre correctament a la pregunta triant entre alguns conceptes filosòfics com ara esperit absolut, intersubjectivitat, dialèctica, consciència, alienació, etc. Un exemple, entre altres possibles, de resposta correcta seria el següent: Per a Hegel, al marc de la *Fenomenologia de l'Esperit* (1807), l'esperit infinit s'estranya de si mateix en objectivar-se. Des de la perspectiva hegeliana, l'alienació és el moment negatiu de la consciència i estroba descrita, per exemple, en la dialèctica de l'amo i l'esclau. Marx capgira el sentit d'alienació hegeliana. D'una banda, canvia la seva conceptualització del que és un ésser humà i, lluny de la perspectiva hegeliana que l'essencialitza com consciència, Marx entén que l'home està condicionat per la història, la societat i les condicions materials en les quals viu. Mentre Hegel parteix de la consciència, Marx parteix del que és material.

4. [1,5 punts]

L'idealisme alemany pot relacionar-se culturalment amb el romanticisme, perquè aquest, com l'idealisme alemany, se centrarà en el subjectivisme, en un jo que és principi actiu i lliure dels subjectes. El marxisme es pot comparar amb els socialismes premarxians, amb els que coincideix en la centralitat de reformar la societat per afavorir l'interès general i no els interessos dels diferents estaments o classes socials; o amb l'anarquisme, amb el qual s'enfronta i del qual criticarà el seu utopisme, per exemple, quan l'anarquisme proclama conceptes com la bondat innata o la justícia natural.

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.